

Direktoratet for e-helse

Oslo, 17.10.22

Nasjonal e-helsestrategi for helse og omsorgssektoren

Pensjonistforbundet viser til mail fra direktoratet for E-helse datert 30.09.22. Pensjonistforbundets uttalelse er på vegne av Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene (Postens Pensjonistforbundet, Fagforbundet pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Landsforbund, jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbundet, Statens Vegvesens pensjonistforbund og LO-pensjonistutvalg).

Vi vil benytte muligheten til å komme med noen kommentarer og innspill til Nasjonal e-helsestrategi for gruppen eldre.

Pensjonistforbundets innspill:

Pensjonistforbundet kommentarer til de overordnede målene for digitalisering av helse og omsorgssektoren.

Visjonen;

Sammen om helhetlige, trygge og nyskapende tjenester som fremmer helse og mestring.

Dette er en god visjon som vi støtter.

1. Kvalitet og sammenheng i tjenestene
Vi støtter det som skrives om målet.
2. Bærekraftig helse og omsorgssektor
Vi vil føye til at teknologien må bidra til produktivitetssøkning og smartere oppgaveløsning slik at ressursene og kompetansen brukes på best mulig måte *til nytte for helsepersonell, brukerne og deres pårørende.*
3. Innovasjonskraft i sektoren
Ingen kommentarer

Målgruppen for de som påvirkes av strategien

Teknologi kan bidra til bedre oppfølging, større trygghet, økt egenmestring og er til stor nytte for mange eldre. E-helsestrategien må følges opp med nødvendig opplæring, veiledning og motivasjon til å ta i bruk digitale verktøy. Dette gjelder spesielt helsepersonell, brukerne og pårørende.

Det er dessverre fremdeles mange eldre over 65 som ikke har god nok digital kompetanse, eller som vegrer seg for å bruke digitale verktøy. Det må lages individuelle planer som er forsvarlige med hensyn til oppfølging og opplæring i bruk av digitale hjelpemidler for de ulike gruppene av brukerne.

Pensjonistforbundet støtter innovasjon i kommunen, men det fordrer god bruker-medvirkning fra starten av og at man ivaretar de som kun er analoge.

Mål1: Aktiv medvirkning i egen og næres helse

Dette er et godt mål for brukeren- Det kan medføre ekstra arbeid for pårørende, men kan også bidra til økt trygghet.

Forutsetningen for å lykkes er god bruker- og pårørende medvirkning fra starten av. Vi tror at dersom både helsepersonell, bruker og pårørende er motivert, vil digital helse og omsorgstjenester kunne gi økt fleksibilitet, kompetanse og helsekompetanse. Digitale helse og omsorgstjenester kan være et supplement til fysiske helse og omsorgstjenester, men kan også i enkelte tilfeller være i stedet for. Det må inngås en samarbeidsavtale mellom helse- og omsorgstjenesten /helsepersonell, brukerne og deres pårørende.

Mål 2. Enklere arbeidshverdag

Det som er bra for helsepersonell, kan også være bra for brukerne. Det er viktig at en enklere hverdag for helsepersonell ikke går ut over den fysiske kontakten mellom helsepersonell og pasienten/pårørende.

Bedre løsninger for de administrative oppgavene som gjør arbeidsdagen enklere er positivt. Dette forutsetter god opplæring, støtte underveis og en kontaktperson som har ansvar for oppfølgingen og digitaliseringen.

Mål 3. Helsedata til fornying og forbedring.

Her er det viktig å ivareta personvernet, få samtykke fra brukerne om hvem som skal få tilgang på helsedataene. Hvilke pårørende skal få tilgang på helsedata og evt. bidra med registrering må avklares og godkjennes av brukeren.

Mål 4. Tilgjengelig informasjon og styrket samhandling

God informasjon og samhandling til beste for brukerne er et viktig mål. Selv om mye informasjon er digitalt, bør det også gis nødvendig skriftlig informasjon på papir dersom brukeren ønsker dette.

Det er helt nødvendig, som direktoratet skriver i notatet, at målene må evalueres og evt. justeres frem mot 2030 for å ivareta endringer i samfunnet

Mål 5: Samarbeid og virkemidler som styrker gjennomføringskraft

Finansiering: Det mangler informasjon vedr. egenbetaling og krav til digitale verktøy.

Digital kompetanse

Pensjonistforbundet mener at eldre bør få valget mellom digital eller fysisk oppfølging fra helse- og omsorgstjenesten. Digitalisering på e-helseområdet kan medføre press på eldre og deres pårørende om å ta i bruk digitale verktøy mot sin vilje. Det følger frustrasjon og frykt ved manglende følelse av mestring. Det samme kan også sies om uvitenhet; mange føler frykt eller tar avstand til det ukjente.

Pensjonistforbundet mener likevel at de digitale løsninger gir store fordeler for brukeren, og at eldre bør motiveres til å prøve f.eks. digital konsultasjon eller digital hjemmebehandling. For å få til dette kreves informasjon og opplæring, og det på et tidligst mulig stadium.

Hva må til for at målgruppen 65 + skal bli motivert til å ta i bruk digitale hjelpemidler?

Målgruppen må kunne se at de har fordeler av å bruke digitale verktøy.

Hvordan får man til det? Pensjonistforbundet vet av erfaring at mange eldre ikke kjenner til muligheter velferdsteknologi gir, og vi har et eget prosjekt med fokus på velferdsteknologi. Vi har blant annet kurset 270 frivillige pensjonister i temaet velferdsteknologi, og disse ambassadørene driver oppsøkende informasjonsvirksomhet i lag og foreninger. Vi mener at vi på denne måten bidrar til å ufarliggjøre velferdsteknologi, og motiverer eldre til å lære mer eller ta det i bruk.

Det siste året har digital hjemmeoppfølging også stått på vår kursplan, og ambassadørene forteller med ord og film hvilke fordeler man vil kunne ha ved å ta det i bruk. Ved informasjonsvirksomhet også i *forkant* av behov, bidrar vi til å ufarliggjøre digital hjemmebehandling. Kanskje noen til og med vil glede seg til å kunne ta i bruk den muligheten og etterspørre det.

Et råd fra oss er derfor å øke informasjonsvirksomheten, og også å trekke inn frivilligheten i det arbeidet. Ved å legge til rette for effektiv informasjonsflyt, vil vi bidra til god oppfølging på korrekt og oppdatert informasjon til innbyggerne.

Mange kommuner bruker ikke resursene som eldre representerer godt nok. Kommunene bør i større grad organisere opplæringsarenaer og koordinere frivillig arbeid. Når eldre hjelper eldre, kan resultatene bare bli positive.

Strategisk styring og oppfølging av strategien

Pensjonistforbundet er opptatt av god brukerinvolvering underveis i prosessen og muligheten for å justere tiltaket for å nå felles mål. Dette mener vi er godt ivaretatt så langt.

Pårørende.

Det er viktig at det frivillige arbeidet som pårørende gjør blir sett, verdsatt og respektert. Mange pårørende er i arbeid, og det må være et mål om at også pårørendes hverdag skal bli enklere. Dette gjelder utfylling av fullmakter, endringer og oppfølginger av avtaler om helse og omsorgstjenester. Dette forutsetter samtykke fra brukeren.

Med vennlig hilse
Pensjonistforbundet

Arne Halaas
generalsekretær

Anne Hanshus
rådgiver helse